

Bożena Tokarz

Wstęp

Przekłady Literatur Słowiańskich 1/2, 7-8

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wstęp

Publikacja ciągła pt. „Przekłady Literatur Słowiańskich”. T. 1, część 2: *Bibliografia przekładów literatur słowiańskich (1990—2006)* stanowi kontynuację tomu zatytułowanego „Przekłady Literatur Słowiańskich”. T. 1, część 1: *Wybory translatorskie 1990—2006*. Jest to praca zbiorowa o zupełnie innym charakterze niż tom poprzedni. Daje świadectwo faktów translatorskich, które zachodziły w różnych kulturach słowiańskich. Mówią one wiele o kulturze, przyjmującej na podstawie dokonanych wyborów, o tym, jaki obraz literatury oryginału jest oczekiwany w czasoprzestrzeni przekładu, jaki jest stosunek do obcości w kulturze przekładu i o wielu innych sprawach. Autorzy sporządzający poszczególne części niniejszej bibliografii starali się zarejestrować maksymalną liczbę przekładów. Są oni przekładoznawcami, historykami i teoretykami literatur, z których lub w których dokonano przekładu. Osiągnięcie jednak doskonałej pełni bibliograficznej jest niezmiernie trudne. Zapewne więc następni badacze odnajdą nieodnotowane przez nas przekłady; mimo to prezentowany materiał bibliograficzny posłuży do napisania wielu prac historycznoliterackich, komparatystycznych i przekładoznawczych. Poszczególne części bibliografii zestawily, tzn. ujednoliciły zapis wielu bibliografii przygotowanych przez kilku autorów, Marta Buczek i Monika Gawlak.

W *Bibliografii przekładów literatur słowiańskich (1990—2006)* zebrano i uporządkowano bibliografię przekładów literatury polskiej na języki: bułgarski, chorwacki, czeski, macedoński, serbski, słowacki, słoweński (a także przekłady literatury słoweńskiej na język czeski), oraz literatur z zakresu wymienionych języków słowiańskich na język polski. Bibliografię zestawiono w dwóch grupach: publikacji książkowych i publikacji w czasopiśmie. W ich granicach obowiązuje układ alfabetyczny. Wśród publikacji książkowych znajdują się antologie, które oparte są na wyborze autorów i wyborze z ich twórczości. Konieczne stało się więc podanie zawartości tego typu publikacji, którą uporządkowano zgodnie z kryterium alfabetycznym. Punktem wyjścia takiego układu jest, poza nazwiskiem autora, tytuł oryginału. Gdy nie odnaleziono tytułu oryginału, tytuł przekładu został opatrzony gwiazdką — brak tytułu oryginału, dwoma gwiazdkami — brak nazwiska tłumacza, trzema gwiazdkami — brak tytułu oryginału i nazwiska tłumacza.

Przygotowany materiał liczy ponad 1 000 stron. Ze względów technicznych został podzielony na części. Niniejszy tom obejmuje przekłady słoweńsko-polskie, polsko-słoweńskie i słoweńsko-czeskie.

Okres, jaki obejmuje *Bibliografia...*, został wybrany celowo ze względu na nikłą informację na temat najnowszych tłumaczeń. Dokumentacja bibliograficzna po 2006 roku będzie uzupełniana na bieżąco.

Publikacja ma charakter bezprecedensowy w ramach prac przekładoznawczych, z uwagi na obszerność i dwukierunkowość (w przypadku tłumaczeń literatury słoweńskiej odnotowano jej polskie i czeskie przekłady). Wskazuje na zakres i formy poznawania się narodów słowiańskich za pośrednictwem literatury. Wnioski, jakie płyną z odnotowania aktywności translatorskiej i wydawniczej w różnych krajach słowiańskich, dotyczą nie tylko obecności literatury polskiej w innych kulturach, lecz również literatur innych narodów w kulturze i świadomości polskiej. Porównanie stopnia wzajemnego poznania się Słowian dostarcza materiału do badań nad komunikacją międzykulturową narodów i społeczności uznawanych stereotypowo za bardzo podobne, znające się i rozumiejące nawzajem.

Do tej pory nie opracowano tak szczegółowej dokumentacji bibliograficznej przekładów literatur słowiańskich, jak ta prezentowana w niniejszej książce, choć i ona nie jest doskonała. Bibliografie przekładów, które są sukcesywnie opracowywane, w większej mierze obejmują języki o szerokim zasięgu terytorialnym. Często wzbudza to podejrzenie o to, że Słowianie tłumaczą swe literatury, korzystając z ich przekładów na te właśnie języki, co jest prawdą tylko w niewielkim procencie.

Bożena Tokarz